

do vsega avstrijskega prebivalstva z vabilom k mnogobrojnemu pristopu. Letnina znaša 5 gold. a. v., za izredne člane 10 gld. Za to dobivajo člani vsak mesec izhajajoč časopis „Mittheilungen“ z zemljevidi itd. kot priloge. Kdor hoče pristopiti, se ima oglasiti pri c. kr. geografski družbi na Dunaji (I. Universitätsplatz 2).

Z ozirom na to, da c. kr. geografska družba pospešuje tudi od zbornice zastopane interese, meni odsek, naj bi zbornica ugodila vabilu k pristopu ter predlaga:

Slavna zbornica naj izvoli c. kr. geografski družbi na Dunaji pristopiti kot izreden član z doneskom 10 gld.

Ko so v tej zadevi potem še govorili gospodje: podpredsednik Ivan Nep. Horak, zbornik V. Petričič, vladni komisar, poročevalec in zbornični tajnik, vsprejel se je odsekov predlog enoglasno.

X. Gosp. zbornični svetnik J. Baumgartner poroča o dopisu avstro-ogerskega eksportnega društva na Dunaji za podporo pri založiščih eksportnih uzorcev. Dopis slôve:

„Bistveno sredstvo za pospeševanje eksporta (izvažanja) so obširna založišča uzorcev. V tem oziru storijo zeló veliko z Avstrijo tekmujoče sosedne države, in kdor je videl, kako dvorane za uzorce posamičnih firm v Angleški in Francoski niso samo od zunaj krasne, marveč tudi z največjo stvarno vednostjo oskrbljene, in kako prekomorskemu, tje dospévšemu kupcu njegovo nalogo izredno olajšajo, kdor dalje vidi, kako zdaj v Nemčiji, na spodbujajo od vlade, občine, gospodarstvenih združenj in društev, na vseh krajih nastajajo taka založišča eksportnih uzorcev, mora pač z odkritim obžalovanjem priznati, da smo v tem oziru izredno zaostali in da na Dunaj došli tuji kupec ne najde onih olajšav kakor v inzemstvu.

Avstro-ogersko eksportno društvo meni torej, da ne izpolni samo patriotske dolžnosti, marveč da ugotovi celó globoko čuteni potrebi, če se je lotilo ustanovitve založišča eksportnih uzorcev.

Od vseh strani iz domačih krajev, kakor tudi inozemstva, celó iz najoddaljenejših delov sveta došla odobravanja izrekajo se skoro enoglasno na radosten način o pričetem koraku in od mnogih strani se je obljubila brez poziva moralna in gmotna podpora, da, mi razpolagamo uže z zakladom (fondom), katerega so pristočno zložili patriotski možje, kateri pa se ve, da še ne zadostuje, da se more izvesti pomenljivo delo na vreden način in mi si vsled tega usojamo do slavne zbornice, kot znane pospešiteljice vseh občekoristnih podjetij, ponižno in nujno prošnjo staviti, naj nam izvoli z izpolnitvijo priloženega obrazca naznaniti oni znesek, s katerim meni dobrotno podpirati to podjetje.

Izkazi o darovanih zneskih se, se ve da, objavijo in namerava se, one podpornike, kateri so temu podjetju z višjim zneskom — od 500 gold. počenši — kot ustanovitelji pristopili, ovekovečiti na spominski plošči, ki se postavi v založišči eksportnih uzorcev.“

Avstrijsko-ogersko eksportno društvo je, odkar obstoji, skušalo vnanji svet z avstrijskimi pridelki seznaniti s tem, da je prirejalo izložbe ter tako napotilo domače firme, da so doposlale uzorce. Zdaj namerava vpeljati zistem splošnih založišč uzorcev; namen tem založiščem bi bil, da se tujcu kolikor možno prikladno in brzo nudi prilika, med več stotinami firm občevati, za kar bi drugače trebalo več tednov, da mesecev.

Društvo se nadeja, da bode uže objava po naših konzulatih, da obstoji taka izložba, po vsem svetu povzročila, da bodo tuji kupovalci prihajali v Avstrijo ter da se bode tako sklenilo več direktnih kupčijskih zvez, katere bodo donašale avstrijskemu trgovcu in tovarnarju

isto korist, katera je pripadala do zdaj inozemskemu posredovalcu.

Društvo namerava najprej v središči države ustanoviti eksportno založišče uzorcev, in če se sistem ta izkaže, namerava ga uvesti tudi na drugih važnejših tržiščih. Društvo razpošilja tudi poziv k udeleževanju pri eksportnem založišči uzorcev, kateri se more dobiti tudi v zbornični pisarni.

Kdor hoče pristopiti, oglašiti se ima pri avstro-ogerskem eksportnem društvu na Dunaji (Oesterr.-ung. Export Verein in Wien. III. Linke Bahngasse Nr. 3).

Odsek je trdno uverjen, da se bodo po eksportnem založišči uzorcev tudi kranjski pridelki razširili ter se jim odprle nove trgovske zveze, zaradi tega meni, naj bi zbornica to podjetje podpirala s premoženju primernim doneskom ter torej predlaga:

Slavna zbornica naj se izvoli pri eksportnem založišči uzorcev, katero ustanovi avstro-ogersko eksportno društvo, udeležiti z zneskom gold.

(Konec prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

41.

Lepota in čar gozda.

Kedar človek hoče, da se otrese vsakdanjih skrbi, tedaj rad zahaja v zeleni gozd. Oni divni mir in sklad, ki se po gozdu širi, ublažuje nam čud, kakor da smo stopili v veličanstven tempelj božji. Veter rahlo pihljá in se nam oprijema duše, kakor da poslušamo daljne glasove nebeške godbe, in žuborenje potoka se nam dozdeva, kakor da pritrjuje tem zvokom. Vsaka cvetlica nas vabi, naj se tudi mi veselimo življenja svojega. Bajno zelenilo širokih krošenj, gorostasna debela, ublažujoči vonj delujejo na dušo in telo tako, da človek mora pozabiti vseh posvetnih skrbi in težav. Človek se čuti okrepljenega, kakor da se je izbudil iz dobrodejnega spanja.

Slovanske narodne pesni in pripovedke vodijo nas rade v gozd, v goro zeleno. Novodobni napredek, ki je izgnal iz gozda dobre in zle duhove, začel se je zopet vračati vá-nje in se nasladjevati na onem čaru, ki je v gozdu doma. Prirodna lepota, zdravje in bogastvo, to so darovi, s katerimi nas gozd obsipa.

Vsak kraj ima drugačne ljudi in tudi drugačne gozde. Stopimo po svetu, od enega pola do drugega, pa bomo našli veliko razliko v rastlinstvu. V polarnih krajih tišči se rastlinica prs matere zemlje, da se ob njih greje, ker jej je v zraku malo toplote. Še le v arktiskem pasu vzdigujejo rastline malo više svoje glave, ali pravih gozdov tu še ni. Ali kakor hitro stopimo na prag zmernega pasa, pa smo v gozdu, ki nas spremlja vseskozi do ekvatorja.

Iglasti gozd je prvi, ki nas na potu s severa pod svojo gostoljubno streho sprejema. Črn je to in otožen gozd, zato mu velimo črni gozd ali črni les. Deblo se je ob deblo stisnilo, in poganja naravnost v viš kot sveča. Veje so se v višini spletle v eno samo streho. Iz te strehe molé mladike, po katerih poseda kos ali drozeg, in samotno poje svojo pesem, da se po gozdu razlega. Pod temnim svodom takega gozda ne zelení noben grmiček. Tla so posuta z žoltimi velimi iglicami, samo tu in tam so jih pokrili mahovi in lišaji, izmed katerih poganjajo posamezne drobne travice in drugo tako bilje, katero najraje v hladu raste. V takem gozdu ni nič, kar bi potniku pot oviralo; mehki sag, po ka-

terem noga stopa, in milodišeči zrak, poln eteričnega olja, mami človeka, da vedno dalje riže v čarobno tmino. No, čim dalje stopa človek po takem gozdu, vse bolj in bolj ga omamlja vonj, kakor da ga hoče v spanje zabitati, in v tem enoličnem kupu debel ni nič, kar bi ga iz spanja prebudilo, dokler se ga ne poloti nenavaden strah, kako hoče iz gozda priti. In to ni tako lahko, kakor bi se mislilo. Na potu ni nikjer opazil kakega nenavadno zračnega debla, ali kake nenavadno zvite veje, vsega tega ni v črnem gozdu, in zato si ni zapomnil pota. Kedar motrimo črni gozd, zdí se nam, kakor da poslušamo blago pesen turobnega napeva. Po severni Evropi nahajamo v črnem gozdu poglavito samo štiri drevesa: jelo, smereko, bor in mecesen, in navadno vsako vrsto samo za-se. Tudi v severni Aziji ni v črnem gozdu več različnosti, zato pa po ameriškanskih gozdih raste nad 40 vrst šilovja.

Z vse drugačnim licem se nam prikazuje listnati gozd. Naj si je čisto hrastov ali bukov, ali naj je pomešan z jasei, gabri, jelšami, bresti, brezami in drugim listnatim drevjem, vselej se nam prikazuje prijaznejega in prikupljivejega. V listnatem gozdu razširjajo se krošnje na široko, pa se zato debla niso mogla vkup stisniti, kakor to dela šilovje. In zato je po tleh dovolj prostora, da se širijo grmi in razne bilje. Gozdne cvetlice razveseljujejo nam oko, in uho se nam nasladjuje z milodivnim petjem raznih ptic, katere iz veje na vejo preletavajo. Tu je prava domovina pernatih pevcev, tu si znašajo gnjezda, tu živé veselo. In veter po takem gozdu pihljá ljubkeje, ker trepeče s širokim perjem. V listnatem gozdu ni one zoprne enoličnosti, ki smo jo našli v črnem gozdu. Vedno srečujemo novih lepih slik, drevesa se vsak čas v drugačnih skupinah prikazujejo, in gole veje se vedno v novih oblikah zavijajo. Povsodi na vse strani nahaja nam duh vsakovrstne zabave in kedar stopimo iz gozda pod vedri nebes, tedaj čutimo, kako smo se pokrepili in razveselili.

Črni gozd prikazuje se nam pozimi z onim istim ozbiljnim licem, s kakoršnim smo ga po letu videli, ali listnat gozd odene se z novo odejo, ko se poletje z lastavicami v južneje kraje preseli. Dvakrat on premeni svojo odejo. Kakor je gozd po letu mil in nježen, na jesen nam je še dražestnejši. Po letu se on preliha sedaj v svetlejem, sedaj v temnejem zelenilu, a na jesen se zalije z najostrejšimi in najživejšimi bojami. Samo poedini starci zgubé brzo večino svojega perja. Starost je slabost, ona se ne dá kar tako pokriti in zatajiti. Ostalo drevje pa se ne more tako brzo znebiti svojega perja in mnogo ga tudi čez zimo na sebi obdrží, da-si je suho in zvito. Na jesen se začne zelenilo perja polagoma zgubljeti, in mesto zelenila se pojavi na enem prekrasno radečilo. Ne moremo na jesen dobiti lepšega gozda od bukovega. Kedar solnce zahaja, koplje se gozd kakor v zlatu, in iz tega rumenila vzdigujejo se poedina drevesa, kakor da so v prekrasnem plamenu. In vsako radečilo drugačne je ostrine, drugačnega sijaja. Ako stojé v takem gozdu sem in tje temnozelené jele ali smereke, tedaj se nam razgrinja pred očmi slika, da si lepše in dražestneje misliti ne moremo. Kamor pogledamo v jeseni po gozdu, povsodi vidimo omahovanje med življenjem in smrtjo. Poedine cvetlice, kakor da so se zapoznile, pomaljšajo svoje glavice v viš, ali žal nam jih je, ker utegne jih v par dneh slana posmoditi. Naj nastopi nekoliko mrzlih noči, pa ti mine vsa lepota jesenskega gozda. Sedaj stojí pusto vejevje, prava podoba smrti, in kedar človek vidi na tem vejevju še ledeno ivje, tedaj ne more sam sebi verjeti, da je tu še iskrica življenja, katera se hoče na spomlad z mladim licem in v krasni odeji prikazati.

V toplem zmernem pasu prikazuje se nam listnat gozd še vedno v taki obliki, kakor po večem pri nas. Ne rastejo ondi one iste vrste, pač pa mnoge njim sorodne, katerim so se uže tudi nove pridružile. No, ta gozd ostaja leto in dan vedno zelen. Ostri mrazovi ga ne ocvrknejo, in trdo kožnato perje brez škoda prenaša blago zimo.

Kedar stopimo v tropski gozd, razgrinja se pred nami popolnoma nov prizor. V naših gozdih nahajamo malo število različnih dreves, ali v tropskih gozdih zdí se nam, kakor da vse rastline želé, da se v drevesni veličini prikazujejo. Tu nahajamo po več stotin raznega drevja. Na Javi raste, postavim, samo od smokev nad sto vrst, in koliko še drugega raznega drevja. Tropski gozd, to je nam tuj svet. Dosti potov smo uže slišali ali čitali o divotah njegovih, ali pravega pojma o njem ni moči dobiti, treba je, da ga človek od blizo gleda in po njem hodi.

Politične stvari.

Izjave obeh delegacij in prestolni govor cesarjev.

Minulo soboto poklonili ste se obe delegaciji na cesarjevem gradu budimskem svojemu cesarju in predsednika delegacij nagovorila sta cesarja z nagovoroma, kateremu vsakako pripada političen pomen.

Avstrijska delegacija poklonila se je cesarju točno ob 12. uri, ogerska pa ob 1. uri.

Nagovora dr. Smolkovega ponavljati bilo bi odveč, ker je gledé politične vsebine skoraj do besedice soglasen z govorom njegovim pri otvorjenji delegacije, izpustil je tukaj samo ono pomenljivo in deloma iznemirljivo tolmačeno besedo skrajna sila (ultima ratio) orožja.

Omeniti je, da je cesar prav krepkega zdravja, da ste mu bili lici jasni, prijazni in da ni bilo videti na njima nikakoršnega omračenja po težkih skrbéh. Po prestolnem govoru nagovoril je cesar vsakega poslanca ter se razgovarjal z njim nekoliko trenutkov. Z generali in plemiči razgovarjal se je večinoma o osebnih zadevah, druge poprašaval je o zadevah dežel, katere zastopajo. Z dr. Riegerjem razgovarjal se je o sladkorskem davku, dr. Poklukarja je nagovoril z besedami: Kaj ne, vi ste iz Ljubljane in ste uže bili v delegacijah, pa v državnem zboru niste bili nepretrgoma.“ Na odgovor, da se je leta 1873. umaknil grofu Hohenwartu, odgovoril je cesar: pa zdaj ste uže več let v državnem zboru? — Da veličanstvo od leta 1879. v delegaciji, tukaj pa sem bil leta 1872. — Dalje omenil je cesar: „V Ljubljani ste imeli tudi nekaj kolere!“ — in z odgovorom: „da, prikazala se je izrekoma med prisiljenci, katerih je v teku več tednov umrlo okoli deset, pa nadejamo se, da z mrzlejšim letnim časom preneha popolnoma“ — bil je končan ta razgovor.

V ogerski delegaciji izvoljen je za predsednika ministrskega predsednika brat Ludovik grof Tisza; njegov nagovor znači se po sledečih, pomenljivejših stavkih:

„Ako se po državi oziramo in vidimo, koliko gospodarskega in kulturnega dela se je pričelo na vspešen način, in koliko pričetega je še treba nadaljevati in končati, katera dela bi morala zastati, ako bi se mir trajno motil, iz tega se razvidi — ne gledé na za tak slučaj potrebnih žrtev na blagu in krvi — koliko važnost nam je polagati na to, da se modremu vladanju Vašega veličanstva posreči, državi tudi v prihodnje mir